

ΘΕΜΑ: ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ

1. Το πλαίσιο για την αναζήτηση λύσης του Κυπριακού έχει δύο βασικές παραμέτρους: τη διαδικαστική και την ουσιαστική. Η διαδικαστική προσδιορίζεται ως τώρα από τη διεξαγωγή διακοινοτικών συνομιλιών υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, ενώ η ουσιαστική από τις θέσεις που θα καθορίσουν το εσωτερικό και διεθνές καθεστώς της υπό ανασυγκρότηση Δημοκρατίας.

2. Η διαδικαστική παράμετρος για την αναζήτηση βιώσιμης λύσης διατηρήθηκε κατά βάση अपαράλλακτο με μία ίσως εξαίρεση, την προσπάθεια παρεμβολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αντίθετο συμβαίνει με την ουσιαστική παράμετρο του πλαισίου. Η κριτική επισκόπηση των διακοινοτικών συνομιλιών, τουλάχιστον από το 1985, τεκμηριώνει πειστικά αφενός τη διολίσθηση των διαπραγματεύσεων προς τις τουρκικές θέσεις και αφετέρου την μετάθεση του κέντρου βάρους σε ζητήματα που έθετε η τουρκική πλευρά προκειμένου να διαιωνισθεί η όλη διαδικασία.

3. Η ενεργότερη συμμετοχή της ελληνικής Κυβέρνησης, που είναι εκ των πραγμάτων επιβεβλημένη, προϋποθέτει τη διαμόρφωση ενός πλαισίου με σταθερές θέσεις για την αναζήτηση βιώσιμης λύσης τόσο ως προς τη διαδικασία όσο και ως προς την ουσία. Το πλαίσιο αυτό πρέπει να αποσαφηνισθεί από κοινού με την κυπριακή Κυβέρνηση και να τηρείται με τη μεγαλύτερη δυνατή συνέπεια.

4. Σταθερές του ως προς τη διαδικασία πρέπει να είναι οι εξής: α) εμμονή στις διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, β) αναζήτηση τρόπου άμεσης συμμετοχής στις διαπραγματεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όχι βέβαια με τη μορφή απλώς διορισμού παρατηρητή). Την προοπτική αυτή ενισχύει το γεγονός, ότι αφενός η Ελλάδα είναι μέλος της και αφετέρου η Τουρκία και η Κύπρος αποτελούν συνδεδεμένα μέλη της και προσβλέπουν στην πλήρη ένταξή τους.

5. Πάγιες θέσεις μίας βιώσιμης λύσης πρέπει να είναι, εξάλλου, οι εξής: α) η εξασφάλιση της λειτουργίας της Δημοκρατίας με τη συμμετοχή και των δύο κοινοτήτων και τη συγκρότηση της Κύπρου σε ομοσπονδιακό κατά βάση κράτος, β) η εγγύηση των βασικών δικαιωμάτων όλων των πολιτών της Δημοκρατίας, γ) η αποστρατικοποίηση του νησιού και η

πρόβλεψη αποτελεσματικών εγγυήσεων για την ανεξαρτησία της Δημοκρατίας και της ελευθερίας των πολιτών της.

Οι θέσεις (α) και (β) αποτελούν αναπαλλοτρίωτο περιεχόμενο των αξιών του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Υπό την έννοια αυτή δεν είναι ευχερής η αμφισβήτησή τους.

6. Η αποδοχή των παραπάνω θέσεων οδηγεί πάντως στην επαναφορά της διαπραγματευτικής διαδικασίας στα δεδομένα που επικρατούσαν περί το 1985 και την "ανατροπή" του διαπραγματευτικού κεκτημένου που έχει αποσπάσει η Τουρκία με διαρκείς υποχωρήσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς. Το εγχείρημα είναι βέβαια εξαιρετικά δύσκολο, ο βαθμός δε της επιτυχίας του εξαρτάται εν πολλοίς από τους χειρισμούς που θα επιλεγούν.

7. Πρέπει να συνειδητοποιηθεί, τέλος, ότι η διολίσθηση που αποδέχθηκαν οι κυπριακές Κυβερνήσεις, με τη διακριτική υποστήριξη ή ανοχή των ελληνικών Κυβερνήσεων, καταγράφεται από όλους τους σημαίνοντες παράγοντες της διεθνούς πολιτικής που προσδιορίζουν την τύχη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η πραγματικότητα αυτή - που για προφανείς λόγους αποσιωπάται - δημιουργεί την πεποίθηση ότι επιρρεπής σε υποχωρήσεις είναι μόνον η ελληνοκυπριακή πλευρά.

8. Χρήσιμη θα ήταν, συνεπώς, η επεξεργασία σταθερών θέσεων για την αναζήτηση βιώσιμης λύσης του κυπριακού προβλήματος τόσο από την ελληνική όσο και από την κυπριακή Κυβέρνηση. Η παράλληλη επεξεργασία τους θα διευκόλυνε τον προσδιορισμό ενός κοινά αποδεκτού διαπραγματευτικού πλαισίου στην επόμενη συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου στην Κύπρο.

Αθήνα, 19 Αυγούστου 1996